

УДК 378.311

Василь Ягулов,

доктор педагогічних наук, професор,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняховського, м. Київ
<https://orcid.org/0000-0002-8956-3170>

Денис Коновалов,

Національний університет оборони України
імені Івана Черняховського, м. Київ
<https://orcid.org/0000-0002-8563-1121>
DOI: 10.33099/2617-1775/2022-01/283-294

СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ФІЗИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано сутність і зміст фізичної готовності майбутніх офіцерів Сухопутних військ до професійної діяльності. Проведено аналіз теоретичних праць фахівців із фізичного виховання, в яких формування фізичної готовності розуміється як процес переходу їх організму з одного стану в інший, що відбувається за рахунок прогресивних функціональних, морфологічних і біохімічних змін в їх організмі. Наголошено про відмінність фізичної готовності офіцерів різних видів і родів військ, а також різних спеціальностей.

Обґрунтовано, що фізична готовність майбутнього офіцера Сухопутних військ – це його фізичний стан як військового професіонала, який дозволяє йому успішно виконувати бойові та інші військово-професійні завдання за призначенням відповідно до вимог сучасного бою та стійко переносити фізичні навантаження військово-професійної, у тому числі й безпосередньо управлінської діяльності.

З урахуванням цілей, сутності та специфіки військово-професійної діяльності майбутніх офіцерів, сутності та змісту їх фізичної готовності згідно зі вимогами суб'єктно-діяльнісного, контекстного, системного та компетентнісного методологічних підходів, результатів узагальнення основних наукових джерел до визначення структурних компонентів психологічної, професійної та особистісної видів готовності майбутніх військових фахівців до професійної діяльності виокремлено ціннісно-мотиваційний, когнітивний, поведінково-діяльнісний, індивідуально-психічний і суб'єктний компоненти фізичної готовності офіцерів Сухопутних військ Збройних сил України до військово-професійної діяльності.

Ключові слова: *фізична готовність; компоненти; майбутні офіцери Сухопутних військ Збройних сил України; професійна діяльність.*

Постановка проблеми. Збройні сили (далі – ЗС) України – військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються завдання з оборони України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності. Сьогодні вони забезпечують стримування збройної російської агресії проти України та відсіч їй, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України. 24 лютого 2022 року Росія атакувала Україну на землі і в повітрі. Безпосередньо тягар цієї війни несуть на собі Сухопутні війська (далі – СВ) ЗС України – найчисленніший самостійний їх вид, головний носій бойової могутності. Вони призначені для ведення бойових дій переважно на суходолі та для вирішення таких бойових завдань: запобігання, нейтралізації (ліквідації) потенційних загроз національним інтересам України; посилення охорони державного кордону та найнебезпечніших ділянок морського узбережжя на загрозливих

напрямах; прикриття ділянок державного кордону, які прилягають до району збройного конфлікту; ведення розвідки; здійснення оперативного розгортання військ; проведення демонстративних дій; участь у протидесантних та спеціальних операціях; участь у протиповітряній обороні держави; ведення територіальної оборони у визначених зонах; участь у заходах з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру; участь у прикритті визначених важливих державних об'єктів від можливих терористичних атак із використанням літальних апаратів та інших засобів повітряного нападу; забезпечення захисту об'єктів СВ ЗС України від терористичних посягань; участь у проведенні антитерористичних операцій на військових об'єктах; захист громадян України від терористичної загрози від будь-якої країни.

Для вирішення цих відповідальних завдань у всіх військовослужбовців СВ ЗС України мають бути сформовані відповідні види готовності, що представляють такий конкретний психічний, фізичний, особистісний і професійний види їх стану, що дозволяє їм успішно виконувати будь-які бойові завдання за призначенням. Складовою професійної готовності військовослужбовців до бойової діяльності є, на наше переконання, їх фізична готовність, що представляє фізичний стан, який дозволяє успішно виконувати бойові та інші завдання за призначенням відповідно до вимог сучасного бою та стійко переносити фізичні навантаження військово-професійної, у тому числі й безпосередньо управлінської діяльності. Її підвалини складає фізична підготовленість військовослужбовців як військових професіоналів.

Водночас на сучасному етапі розвитку ЗС України та виконання ними бойових завдань у війні зі російськими загарбниками викликає все більшу занепокоєність стан здоров'я, фізичної підготовленості та готовності офіцерів до професійної діяльності в екстремальних умовах функціонування військових підрозділів (частин). У зв'язку з цим науковці, викладачі та фахівці з фізичної культури і спорту ведуть інтенсивні пошуки сучасного змісту, форм, методів і засобів підвищення якості професійної підготовки фахівців із фізичного виховання, діяльність яких безпосередньо впливає на фізичне, психічне і духовне здоров'я майбутніх офіцерів. Актуальність статті зумовлена тим, що проблема професійної підготовки майбутніх офіцерів СВ ЗС України (далі – майбутніх офіцерів) і формування у них основних видів готовності до професійної діяльності залишається до нині в педагогічній теорії і практиці недостатньо науковцями усвідомленою та дослідженою. Період їх військово-професійної підготовки в ВВНЗ є важливим етапом становлення як військових фахівців, у тому числі й формування їх фізичної готовності до успішної діяльності за посадовим призначенням. У цей час також відбувається процес їх фізичної адаптації до умов майбутньої військової служби, нового режиму військово-професійного буття, діяльності, відпочинку, психічного та фізичного видів навантажень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що фізична готовність майбутніх офіцерів, практично, не досліджується науковцями, оскільки є тільки поодинокі наукові напрацювання з цієї проблеми

(В. Пронтенко, О. Старчук та ін.). Науковцями формування фізичної готовності майбутніх фахівців розуміється як процес переходу їх організму з одного стану в інший, що відбувається за рахунок прогресивних функціональних, морфологічних і біохімічних змін в організмі. Але такий підхід вважаємо суто надто вузьким, утилітарним і примітивним. При цьому науковці слушно наголошують про відмінність фізичної готовності офіцерів різних видів і родів військ, а також різних спеціальностей. Наприклад, вони наголошують, що «...фізична готовність фахівців технічного профілю передбачає не максимально високий рівень розвитку переважно однієї якої-небудь фізичної якості або рухової навички, а їх всебічність та оптимальність стосовно специфіки військово-професійного навчання курсантів та їх майбутньої професійної діяльності» [8, с. 93]. Результати досліджень цих та інших дослідників [8; 9; 10; 11] стали науковим підґрунтям для визначення компонентів фізичної готовності майбутніх офіцерів.

Мета статті полягає у з'ясуванні сутності і визначенні змісту фізичної готовності майбутніх офіцерів Сухопутних військ ЗС України до професійної діяльності.

Виклад основного дослідницького матеріалу. Вважаємо, що *фізична готовність майбутніх офіцерів* – це їх фізичний стан як військових професіоналів, який дозволяє їм успішно виконувати бойові та інші військово-професійні функції за призначенням відповідно до вимог сучасного бою та стійко переносити фізичні навантаження військово-професійної, у тому числі й безпосередньо управлінської діяльності.

Водночас із урахуванням змісту фізичного навантаження майбутніх офіцерів в умовах бойової та інших видів службової діяльності згідно зі вимогами суб'єктно-діяльнісного [1; 2], компетентнісного [4] і контекстного [3] методологічних підходів, результатів аналізу та узагальнення основних наукових підходів науковців до визначення структурних компонентів психологічної, професійної та особистісної видів готовності майбутніх військових фахівців до професійної діяльності вважаємо, що вона має складатися з певних компонентів – від ціннісного до суб'єктного. Власне врахування ціннісного та суб'єктного аспектів фізичної готовності майбутніх офіцерів дозволяє її системно та комплексно розуміти, а також акцентувати увагу на цінностях їх військово-професійної діяльності як її творчих суб'єктів. Наприклад, героїчний і мужній приклад оборонців Азовсталі в Маріуполі, а також Северодонецьку є яскравим прикладом необхідності та актуальності власне ціннісного та суб'єктного аспектів їх всебічної стійкості та готовності мужньо виконувати свій військовий обов'язок на межі надлюдських можливостей. Власне ціннісний і суб'єктний аспекти фізичної готовності офіцерів виступають її морально-духовним підґрунтям і забезпечують цілісність усіх компонентів фізичної готовності офіцерів до військово-професійної діяльності. А досвід російсько-української війни засвідчило, що основні види підготовленості та готовності всіх категорій військовослужбовців ЗС України, у тому числі й безпосередньо фізичної, є надійною підвалиною успішного виконання ними бойових завдань.

З урахуванням вимог і принципів вищевикладених методологічних підходів щодо розуміння фізичної готовності майбутніх офіцерів до військово-професійної діяльності виокремлюємо *ціннісно-мотиваційний, когнітивний, поведінково-діяльнісний, індивідуально-психічний і суб'єктний її компоненти*. Вони важливі для всебічного, контекстного та комплексного формування фізичної готовності майбутніх офіцерів як суб'єктів військово-професійної діяльності, для їх становлення військовими професіоналами та фахівцями, які водночас необхідні для успішного виконання ними функціональних обов'язків за посадою. Наприклад, відсутність у курсантів мотивації досягти високого рівня фізичної готовності до професійної діяльності негативно позначається на результативності виконання ними в майбутньому спеціальних, у тому числі й бойових завдань, особливо в складних і суперечливих умовах бойової діяльності протягом довгого часу, коли від них насамперед вимагається професійна та інші різновиди витривалості (Н. Вербин [5], С. Костів [6] тощо) як підвалини їх фізичної готовності до професійної діяльності в сучасних умовах.

Перший – «стартовий» – компонент фізичної готовності майбутніх офіцерів – це *ціннісно-мотиваційний*, що є одним із головних в її змісті, роль якого більшість науковців недостатньо усвідомлює: «суттєва частина науковців не усвідомлює роль цінностей в поведінці та діяльності особи, бо вони на перше місце ставлять мотивацію, а не цінності, наприклад, набуття освіти. Це свідчить про те, що вони не усвідомлюють того факту, що цінності формують мотивацію набуття освіти, а не мотивація – цінності» [7, с. 52]. Зміст цього компонента відображає насамперед ціннісне ставлення майбутнього офіцера до обраного військового фаху, до ЗС України та до сприйняття самого себе суб'єктом військово-професійної діяльності, що насамперед визначають його потреби, мотиви і мотивацію військово-професійної діяльності, а все разом складає підвалину формування професійної компетентності, у тому числі й формування основних видів готовності до майбутньої професійної діяльності, у тому числі й безпосередньо й фізичної готовності.

Вважаємо, що основними складовими цього компонента є цінності, потреби та мотиви формування фізичної готовності майбутніх офіцерів до військово-професійної діяльності як її суб'єкта, тобто військового професіонала. Ключову роль в формуванні їх фізичної готовності відіграє ціннісна складова, яка власне визначає смисл їх цілеспрямованого, системного, систематичного, послідовного, контекстного та наполегливого зайняття фізичною культурою і спортом як майбутніх військових професіоналів, викарбовує однозначно позитивне ставлення до формування своєї фізичної готовності як суб'єкта екстремального – військово-професійного – виду діяльності.

Власне такі цінності формують і наповнюють позитивним смислом потреби майбутнього офіцера цілеспрямовано забезпечувати свою фізичну підготовленість і формувати фізичну готовність до майбутньої військово-професійної, у тому числі й безпосередньо до управлінської діяльності. Усвідомлені потреби формують мотиви формування своєї фізичної готовності

як суб'єкта екстремального виду діяльності. Такі цінності та мотиви відображають усвідомлення офіцером основних цінностей і потреб військово-професійної діяльності, що допомагають актуалізувати їх позитивну настанову до неї, свідомо осмислювати важливість формування фізичної готовності як необхідної складової професійної готовності до військово-професійної діяльності, яка насамперед необхідна для результативного виконання функціональних обов'язків за посадою та успішного перенесення різних труднощів сучасної гібридної війни.

Мотивація являє собою складне сполучення, «сплав» рушійних сил поведінки та діяльності суб'єкта у вигляді його потреб, інтересів, потягів, цілей і мотивів, які безпосередньо детермінують різні види його діяльності, у тому числі й курсантів до формування фізичної готовності як майбутніх офіцерів у процесі набуття військово-професійної освіти в ВВНЗ.

А ціннісно-мотиваційний компонент фізичної готовності майбутніх офіцерів розуміємо як духовний стрижень їх постаті як військового професіонала – фізично досконалого та готового до військово-професійної діяльності, до якого «стягуються» такі її прояви, як ціннісні орієнтації та настанови на дотримання здорового способу життя та активного зайняття фізичною культурою та спортом, спрямованість на здоровий спосіб життя та набуття фізичної досконалості, соціальні та професійні очікування щодо сформованості своїх фізичної готовності, що складають духовну підвалину формування їх фізичної готовності до військово-професійної діяльності.

Таким чином, можна стверджувати, що мотивація – це сукупність, система психічно різнорідних чинників поведінки та діяльності курсанта, що детермінує його поведінку і діяльність як майбутнього офіцера – суб'єкта військово-професійної діяльності, у тому числі й формування своєї фізичної готовності як військового професіонала. Система цінностей і мотивів щодо формування фізичної готовності виконує регулятивну функцію в процесі формування фізичної готовності майбутніх офіцерів до військово-професійної діяльності. Відсутність у них цінностей і мотивації досягти високого рівня своєї фізичної готовності до військово-професійної діяльності негативно позначається, з одного боку, на результативності її формування, фізичного розвитку та вдосконалення, а з іншого – на формуванні всіх інших її компонентів.

Когнітивний компонент фізичної готовності майбутніх офіцерів містить професійні контекстні знання про свою майбутню військово-професійну діяльність, особливо в нестандартних ситуаціях, вплив її несприятливих чинників на фізичний стан офіцера та його практичні знання щодо різних прикладних форм, методів і засобів формування своєї фізичної здатності та готовності до військово-професійної діяльності як її суб'єкта.

Необхідність когнітивного компонента для формування їх фізичної готовності зумовлена впливом інформації про фізичну підготовленість і готовність та їх набуття й формування на процес становлення їх військово-професійного світогляду як суб'єктів екстремального виду діяльності, морально-етичних та естетичних поглядів і переконань, емоційно-ціннісного сприйняття сутності своєї фізичної готовності до військово-професійної

діяльності як військового професіонала та члена бойової команди. Цей компонент об'єднує сукупність їх знань про суть і специфіку впливу військово-професійної діяльності на свій фізичний стан і навпаки. Сформованість цього компонента є результатом активної розумової діяльності майбутніх офіцерів, що містить певний обсяг знань (ширина, глибина, система) щодо своєї фізичної готовності й необхідності її цілеспрямованого формування в ВВНЗ, стиль практичного мислення щодо своєї фізичної підготовленості до майбутньої військово-професійної діяльності.

Отже, під когнітивним компонентом фізичної готовності майбутніх офіцерів розуміємо сукупність знань, які розкривають, з одного боку, сутність і специфіку військово-професійної діяльності та її вимоги до їх фізичної здатності та готовності до служби за фахом, а з іншого – цілі, методи, способи та засоби формування фізичної готовності в процесі набуття військово-професійної освіти в ВВНЗ. Ці два аспекти взаємозумовлені та взаємовпливають один на одного.

Поведінково-діяльнісний компонент фізичної готовності майбутніх офіцерів демонструє їх фізичну здатність до успішної реалізації посадових компетенцій у складних умовах військово-професійної діяльності, успішно застосовувати на практиці здобуті знання зі фізичної підготовки, сформовані практичні фізичні навички та вміння, здатність підтримувати свою фізичну працездатність і готовність в екстремальних умовах діяльності, здійснювати самоаналіз її сформованості, стійко переносити фізичні навантаження та їх контролювати та корегувати. Контекстний, компетентнісний і суб'єктно-діяльнісний підходи до формування їх фізичної готовності вимагають спеціальних фізичних зусиль, спрямованих на активізацію фізичних дій майбутніх офіцерів, що включає, з одного боку, фізичні навички, уміння та здатності, які необхідні для успішної військово-професійної діяльності, а з іншого – планувати свою діяльність по формуванню, розвитку та вдосконаленню своєї фізичної готовності та її організувати, виконувати, регулювати, контролювати, аналізувати, оцінювати та корегувати.

Зміст цього компонента фізичної готовності майбутніх офіцерів складають професійна витривалість, сила, силова витривалість, спритність, швидкість.

Професійна витривалість – це цілісна інтегративна професійна важлива фізична якість майбутнього офіцера, яка охоплює його фізіологічну та фізичну сфери, сприяє результативній конкретній військово-професійній діяльності, наприклад, як командира підрозділу та його заступника в конкретному виді та роді військ, офіцера різних видів забезпечення, у тому числі й надскладних, непередбачуваних умовах за рахунок подолання різновидів фізичної втоми, стресу, напружень та інших несприятливих фізичних, фізіологічних і психічних чинників військово-професійної діяльності та сучасного бою. Для цього у них мають бути сформовані, з одного боку, сила, швидкість і спритність, а з іншого – конкретні універсальні фізичні навички, уміння та здатності підтримання та розвитку своєї фізичної готовності як офіцера.

Сила – це здатність майбутнього офіцера переборювати зовнішній опір або протидіяти йому завдяки м'язовим напруженням організму.

Спритність – це його здатність виконувати складні за координацією рухи при зміні динаміки їх виконання та в швидкоплинних умовах військово-професійної діяльності.

Швидкість (швидкісні здатності) – це його здатність як військового професіонала здійснювати рухові дії за мінімальний час. Фізіологічною основою цієї якості є його координаційно-рефлекторні механізми, сформовані в умовах постійних корекцій у зв'язку із впливом умов виконання тих чи інших фізичних вправ. Ця якість розладнується у зв'язку з професійним і фізичним стомленням і, відповідно, її підтримання та вдосконалення є важливим його завданням.

Фізичні навички, уміння та здатності формування, підтримання та розвитку фізичної готовності майбутнього офіцера, такі: військово-прикладне плавання; загальна контрольна вправа на єдиній смузі перешкод (ЗКВ (400 м); прийоми з рукопашного бою, у тому числі й сутички (спаринги); стійкість до заколихування; марш-кидки на 10 км. Власне сформованість цих фізичних навичок, умінь і здатностей, які мають відповідну силу, швидкість і спритність, свідчить про прикладну практичну фізичну готовність до майбутньої професійної діяльності як суб'єкта екстремального виду діяльності.

Індивідуально-психічний компонент фізичної готовності майбутніх офіцерів є вкрай необхідним, бо він безпосередньо зміцнює, а інколи й частково компенсує недостатню сформованість її поведінково-діяльнісного компонента. Природною передумовою індивідуальних особливостей фізичної сформованості та розвиненості кожного офіцера є, з одного боку, спадкові та природжені біологічні особливості будови та функцій організму, а з іншого – фізичні якості як військового професіонала, які підсилюють або зменшують як загальну, так і прикладну фізичну готовність офіцера до військово-професійної діяльності в фізично складних умовах специфічного професійного буття. Кожен офіцер як людина народжується з властивими їй конкретними фізичними задатками, на основі яких він упродовж життя залежно від умов фізичного виховання та самовиховання, заняття фізичною культурою та спортом формує та розвиває притаманні йому будову та функції організму, визначає особистісне психічне та фізичне буття, психічні та фізичні якості, у тому числі й як професіонала певного виду діяльності. У зв'язку з цим він має цілеспрямовано формувати та розвивати в процесі набуття військово-професійної освіти свої професійно важливі фізичні якості, які допомагають йому стійко переносити тягар військової служби, особливо в екстремальних умовах військово-професійної діяльності.

Індивідуально-психічний компонент фізичної готовності містить професійно-прикладні фізичні якості офіцерів конкретних родів СВ ЗС України, зокрема різні види витривалості – загальну фізичну, психофізичну, а також статичну, види витривалості м'язів тулуба та сила м'язів спини й ніг.

Силова витривалість – це здатність військовослужбовця підтримувати високий рівень працездатності досить тривалий час. Все це забезпечує можливість переносити великі обсяги навантажень в ході виконання бойового завдання. Систематичне виконання вправ на силову витривалість в процесі

бойової підготовки особового складу, підрозділів дає змогу забезпечувати результативність діяльності, особливо в бойовій обстановці.

Про актуальність і необхідність цих якостей наголошують Н. Вербин, С. Костів, В. Пронтенко тощо. Наприклад, для офіцерів технічного профілю основними фізичними якостями, які визначають їх фізичну готовність та є базовими для розвитку професійно-прикладних якостей як фахівців технічного профілю, є, на думку науковців, загальна витривалість, статична витривалість м'язів тулуба та сила м'язів спини, ніг, плечового поясу [12; 13].

Суб'єктний компонент фізичної готовності відображає професійне ставлення майбутніх офіцерів, як суб'єктів військово-професійної діяльності, до свого військового фаху, розуміння ними фізичних труднощів у військово-професійній діяльності, свідомо орієнтованість на формування і підтримання своєї фізичної готовності до військово-професійної діяльності як її суб'єкта. Для цього він самого себе має сприймати, з одного боку, суб'єктом військово-професійної діяльності, а з іншого – цілеспрямовано та свідомо формувати свою фізичну готовність як офіцера СВ ЗС України. Так, Науковці вважають, що професійна суб'єктність фахівця полягає в його залученні, як суб'єкта професійного буття, у військово-професійну діяльність, що пояснюється активною суб'єктною позицією, коли фахівець знає та усвідомлює свої посадові компетенції і здатний усвідомлено їх реалізовувати [11]. Професійна самосвідомість майбутніх офіцерів дає можливість їм оцінювати власні фізичні знання, зрозуміти самих себе як військового професіонала та визначати напрям подальшого фізичного розвитку та самовдосконалення як військового професіонала конкретного виду та роду військ. Цей компонент характеризується усвідомленням майбутніми офіцерами необхідності формування та підтримання своєї фізичної готовності, здатності до об'єктивного її самооцінювання, самодетермінації та саморефлексії в процесі формування та розвитку фізичної готовності, а також здатності визначати та підтримувати свій фізичний стан як військового професіонала і враховувати його у процесі формування своєї фізичної готовності. Усе це знаходить своє відображення в самостійності, автономності, суб'єктності та активності в формуванні своєї фізичної готовності як конкретної посадової особи в СВ ЗС України.

Отже, необхідно цілеспрямовано формувати в майбутніх офіцерів фізичну готовність як важливий компонент їх професійної готовності до професійної діяльності та орієнтувати їх на її постійний розвиток і вдосконалення як в процесі набуття військово-професійної освіти, так і в майбутньому в процесі військово-професійної діяльності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. З'ясовано, що фізична готовність майбутнього офіцера – це його фізичний стан як військовослужбовця та офіцера-управлінця, який дозволяє йому успішно виконувати бойові та інші військово-професійні завдання за призначенням відповідно до вимог сучасного бою та стійко переносити фізичні навантаження військово-професійної, у тому числі й безпосередньо управлінської діяльності.

З урахуванням сутності та змісту фізичної готовності майбутніх офіцерів

згідно зі вимогами суб'єктно-діяльнісного, контекстного та компетентнісного підходів, результатів аналізу основних наукових підходів науковців до визначення структурних компонентів психологічної, професійної та особистісної готовності майбутніх військових фахівців до професійної діяльності виокремлено ціннісно-мотиваційний, когнітивний, поведінково-діяльнісний, індивідуально-психічний і суб'єктний компоненти їх фізичної готовності.

Доведено, що необхідно цілеспрямовано формувати в майбутніх офіцерів фізичну готовність як важливий компонент їх професійної готовності до військово-професійної діяльності як військових професіоналів СВ ЗС України.

Перспективні напрями подальших наукових пошуків: обґрунтування педагогічних умов формування фізичної готовності майбутніх офіцерів сухопутних військ; розроблення критеріїв і показників діагностування сформованості фізичної готовності майбутніх офіцерів сухопутних військ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ягупов В.В. Професійна суб'єктність, суб'єкт військово-професійної діяльності як інтегральний результат професійної підготовки офіцерів. Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціложиттєвого навчання: монографія / за заг ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во Рута, 2016. С. 223-233. <http://lib.iitta.gov.ua/705111/1/>

2. Ягупов В.В. Суб'єктно-діяльнісний підхід як ефективна методологічна основа формування готовності військового керівника до управлінської діяльності. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : [зб. наук. пр. / за ред. Л.Л. Товажнянського та О.Г. Романовського]. 2008. Вип. 17 (21). С. 101-111.

3. Вербицкий А.А. Теория и технологии контекстного образования. М. : МПГУ, 2017. 268 с.

4. Ягупов В.В. Методологічні основи компетентнісного підходу до професійної підготовки офіцерів запасу. Проблеми освіти. 2019. №92. С. 239-245.

5. Вербин Н. Б. Розвиток професійної витривалості майбутніх магістрів військового управління у процесі оперативно-тактичної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. Київ, 2019. 299 с.

6. Kostiv Serhii, Oderov Artur, Klymovych Volodymyr, Yagupov Vasyl, Romanchuk Serhii, Matveiko Oksana, Baidala Vasyl, Lesko Orest, Ostrovskiy Marian, Kuprinenko Olha. Experimental results of the psychophysical endurance development of military professionals. Journal of Physical Education and Sport ®(JPES), Vol 21 (Suppl. issue 2), Art 135. pp 1076–1083, Apr. 2021. DOI:10.7752/jpes.2021.s2135 <https://efsupit.ro/images/stories/aprilie2021/Art%20135.pdf>

7. Ягупов В. В. Аксіологічний вимір європейського освітнього простору та методологічні проблеми українських дослідників у педагогіці. Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції : матеріали міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 29-30 травня 2020 р.) / ред. колегія : В.М. Завгородня, А.М. Куліш та ін. Суми : Сумський державний університет, 2020. С. 51-53. https://drive.google.com/file/d/1ri7rvY_i7d-gk9xPHYi5BWZlqrq-IdmX/view Дата звернення: Квітень 21, 2021.

8. Пронтенко В. В., Федченко О. С., Корнійчук Ю. М., Крук О. М., Запорожанов О. М., Сіваков В. П., Костюшко І. А., Плющакова О. В. Формування фізичної готовності курсантів до професійної діяльності у процесі спеціальної фізичної підготовки. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2021. №6(137). С. 92-96. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.6\(137\).22](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.6(137).22)

9. Інструкція з фізичної підготовки в системі Міністерства оборони України. К. : Міністерство оборони України, 2021. 158 с.

10. Ягупов В.В., Керницький О.М. Теоретичний аналіз проблеми формування готовності фахівців до професійної діяльності: підходи та аспекти. Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича. [Серія: Педагогіка та психологія / гол. ред. Г.Г. Філіпчук]. 2007. Вип. 327. С. 180-190.

11. Ягупов В.В. Суб'єктно-діяльнісний підхід як ефективна методологічна основа формування готовності військового керівника до управлінської діяльності. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : [зб. наук. пр. / за ред. Л.Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО та О.Г. РОМАНОВСЬКОГО]. 2008. Вип. 17 (21). С. 101-111.

12. Yahodzinskyi, V., Kisiliuk, O., Sydoruk, N., Sokolovskyi, O., Kobetiak, A., Pushkar, T., Lyvar, V., Diutsa, I., Vorok, S., & Nikitin, A. Interrelation of physical, professional and combat performance of the future officers engaged in strength sports during studying. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. № 9(11). P. 215-221. Retrieved from <http://www.ijaep.com/index.php/IJAE/article/view/1196>

13. Особливості організації навчально-тренувальних занять у військових підрозділах : методичні рекомендації / В. В. Пронтенко, К. В. Пронтенко, А. О. Хабчук та ін. Житомир, 2016. 48 с.

REFERENCES

1. Iahupov V.V. Profesiina subiektnist, subiekt viiskovo-profesiinoi diialnosti yak intehralnyi rezultat profesiinoi pidhotovky ofitseriv. *Teoriia i praktyka profesiinoi maisternosti v umovakh tsilozhyttievoho navchannia: monohrafiia / za zah red. O.A. Dubaseniuk*. Zhytomyr: Vyd-vo Ruta, 2016. S. 223-233. ISBN 978-617-581-300-3 <http://lib.iitta.gov.ua/705111/1/>

2. Iahupov V.V. Subiektno-diiialnisnyi pidkhid yak efektyvna metodolohichna osnova formuvannia hotovnosti viiskovoho kerivnyka do upravlinskoii diialnosti. *Problemy ta perspektyvy formuvannia natsionalnoi humanitarno-tekhnichnoi elity : [zb. nauk. pr. / za red. L.L. Tovazhnianskoho ta O.H. Romanovskoho]*. 2008. Vyp. 17 (21). S. 101-111.

3. Verbytskyi A.A. *Teoriia y tekhnolohyy kontekstnoho obrazovaniia*. M. : MPHU, 2017. 268 s.

4. Iahupov V.V. Metodolohichni osnovy kompetentnisnoho pidkhodu do profesiinoi pidhotovky ofitseriv zapasu. *Problemy osvity*. 2019. №92. S. 239-245.

5. Verbyn N. B. Rozvytok profesiinoi vytryvalosti maibutnikh mahistriv viiskovoho upravlinnia u protsesi operatyvno-taktychnoi pidhotovky : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Natsionalnyi universytet oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho. Kyiv, 2019. 299 s.

6. Kostiv Serhii, Oderov Artur, Klymovych Volodymyr, Yagupov Vasyl, Romanchuk Serhii, Matveiko Oksana, Baidala Vasyl, Lesko Orest, Ostrovskyi Marian, Kuprinenko Olha. Experimental results of the psychophysical endurance development of military professionals. *Journal of Physical Education and Sport @JPES*, Vol 21 (Suppl. issue 2), Art 135. pp 1076–1083, Apr. 2021. DOI:10.7752/jpes.2021.s2135 <https://efsupit.ro/images/stories/aprilie2021/Art%20135.pdf>

7. Iahupov V. V. Aksiolohichni vymir yevropeiskoho osvitnoho prostoru ta metodolohichni problemy ukrainskykh doslidnykiv u pedahohitsi. Tsinnisno-orientovanyi pidkhid v osviti i vyklyky yevrointehratsii : materialy mizhnar. nauk.-metod. konf. (Sumy, 29-30 travnia 2020 r.) / red. kolehiia : V.M. Zavhorodnia, A.M. Kulish ta in. Sumy : Sumskiy derzhavnyi universytet, 2020. S. 51-53. https://drive.google.com/file/d/1ri7rvY_i7d-gk9xPHYi5BWZlqrq-IdmX/view Data zvernennia: Kviten 21, 2021.

8. Prontenko V. V., Fedchenko O. S., Korniiichuk Yu. M., Kruk O. M., Zaporozhanov O. M., Sivakov V. P., Kostiusenko I. A., Pliushchakova O. V. Formuvannia fizychnoi hotovnosti kursantiv do profesiinoi diialnosti u protsesi spetsialnoi fizychnoi pidhotovky. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*. 2021. №6(137). S. 92-96. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.6\(137\).22](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.6(137).22)

9. Instruksiiia z fizychnoi pidhotovky v systemi Ministerstva oborony Ukrainy. K. : Ministerstvo oborony Ukrainy, 2021. 158 s.

10. Iahupov V.V., Kernytskyi O.M. Teoretychnyi analiz problemy formuvannia hotovnosti fakhivtsiv do profesiinoi diialnosti: pidkhody ta aspekty. Naukovyi visnyk Chernivetskoho natsionalnoho universytetu im. Yuriiia Fedkovycha. [Serii: Pedagogika ta psykholohiia / hol. red. H.H. Filipchuk]. 2007. Vyp. 327. S. 180-190.

11. Iahupov V.V. Subiektno-diialnisnyi pidkhid yak efektyvna metodolohichna osnova formuvannia hotovnosti viiskovoho kerivnyka do upravlinskoi diialnosti. Problemy ta perspektyvy formuvannia natsionalnoi humanitarno-tekhnichnoi elity : [zb. nauk. pr. / za red. L.L. Tovazhnianskoho ta O.H. Romanovskoho]. 2008. Vyp. 17 (21). S. 101-111.

12. Yahodzynskyi, V., Kisiliuk, O., Sydoruk, N., Sokolovskyi, O., Kobetiak, A., Pushkar, T., Lyvar, V., Diutsa, I., Vorok, S., & Nikitin, A. Interrelation of physical, professional and combat performance of the future officers engaged in strength sports during studying. International Journal of Applied Exercise Physiology. 2020. № 9(11). R. 215-221. Retrieved from <http://www.ijaep.com/index.php/IJAE/article/view/1196>

13. Osoblyvosti orhanizatsii navchalno-trenuvalnykh zaniat u viiskovykh pidrozdilakh : metodychni rekomendatsii / V. V. Prontenko, K. V. Prontenko, A. O. Khabchuk ta in. Zhytomyr, 2016. 48 s.

РЕЗЮМЕ

Василий Ягулов,

доктор педагогических наук, профессор,
Национальный университет обороны
Украины имени Ивана Черняховского

Денис Коновалов,

Национальный университет обороны
Украины имени Ивана Черняховского

Сущность и содержание физической готовности будущих офицеров Сухопутный войск к профессиональной деятельности

В статье проанализированы сущность и содержание физической готовности будущих офицеров Сухопутный войск к профессиональной деятельности. Проведён анализ теоретических работ специалистов по физическому воспитанию, в которых формирование физической готовности понимается как процесс перехода их организма из одного состояния в другое, что происходит за счёт прогрессивных функциональных, морфологических и биохимических изменений в их организме. Отмечено различие физической готовности офицеров разных видов и родов войск, а также разных специальностей.

Обосновано, что физическая готовность будущего офицера Сухопутных войск – это его физическое состояние как военного профессионала, позволяющего ему успешно выполнять боевые и другие военно-профессиональные задачи по назначению в соответствии с требованиями современного боя и устойчиво переносить физические нагрузки военно-профессиональной, в том числе и непосредственно управленческой деятельности.

С учетом целей, сущности и специфики военно-профессиональной деятельности будущих офицеров, сущности и содержания их физической готовности согласно требованиям субъектно-деятельностного, контекстного, системного и компетентного методологических подходов, результатов обобщения основных научных источников к определению структурных компонентов психологической, профессиональной и личностных видов готовности будущих военных специалистов к профессиональной деятельности выделен ценностно-мотивационный, когнитивный, поведенческо-деятельностный, индивидуально-психический и субъектный компоненты физической готовности офицеров Сухопутных войск Вооруженных сил Украины к военно-профессиональной деятельности.

Ключевые слова: физическая готовность; компоненты; будущие офицеры Сухопутных войск Вооруженных Сил Украины; профессиональная деятельность.

SUMMARY

Vasiliy Yahupov,The National Defense University of Ukraine
named after Ivan Chernyakhovsky**Denys Konovalov,**The National Defense University of Ukraine
named after Ivan Chernyakhovsky**Essence and content of physical readiness of future officers of land forces for professional activity**

Introduction. *The article analyzes the essence and content of physical readiness of future officers of the Ground Forces to professional activity. The analysis of theoretical works of specialists in physical education, in which the formation of physical readiness of future specialists is understood as the process of their body transition from one state to another, which occurs due to progressive functional, morphological and biochemical changes in their bodies. There is a difference in the physical readiness of officers of different types and branches of troops, as well as different specialties.*

Purpose. *The article analyzes the essence and content of physical readiness of future officers of the Ground Forces to professional activity*

Results. *It is substantiated that the physical readiness of the future officer is his physical condition as a military professional, allowing him to successfully perform combat and other military professional tasks to be assigned in accordance with the requirements of modern combat and sustainably carry the physical activity of military-professional, including managerial activities.*

Originality. *The scientific novelty lies in the further development of scientific ideas about the physical fitness of future officers of the Land Forces. The value-motivational, cognitive, behavioral-activity, individual-mental and subjective components of physical readiness of officers of the Land Forces of the Armed Forces of Ukraine for military-professional activity are singled out.*

Conclusion. *Taking into account the objectives, essence and specifics of military-professional activity of future officers, the essence and content of physical readiness of future officers in accordance with the requirements of subjective, contextual, systemic and competence methodological approaches the results of the generalization of the main scientific sources to determine the structural components of the psychological, professional and personal readiness of future military specialists to professional activity have been allocated value-motivational, cognitive, behavioural-activity, individual-psychic and subjective component of the physical readiness of officers of the ground forces of the Armed Forces of Ukraine to military professional activity.*

Key words: *physical readiness; components; future officers of the ground forces of the Armed Forces of Ukraine; professional activity.*